

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRACOVNÍ SKUPINA POBYTOVÉ A AMBULANTNÍ SLUŽBY PRO OSOBY S TĚLESNÝM A MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM (+ PAS)

Zápis ze setkání

Termín konání: čtvrtek 21. 2. 2019
Časové rozvržení: 9:00 – 12:00
Místo konání: budova Magistrátu města Brna, Koliště 19
zasedací místnost ve 4. patře

PROGRAM:

1. Úvod
2. Diskuze o aktuálních potřebách v oblasti sociálních služeb v městě Brně a o prioritách pro období let 2020 - 2022
3. Závěr

ad 1. Úvod

Koordinátor komunitního plánování přivítal všechny přítomné a seznámil je s programem setkání, které je zaměřeno na pobytové a ambulantní služby pro zdravotně a mentálně postižené (tedy služby typu týdenní stacionáře, denní stacionáře, DOZP, chráněná bydlení, centra denních služeb, sociálně terapeutické dílny a odlehčovací služby pobytové). Tyto služby se do určité míry prolínají. Jak tedy systém v současnosti funguje? Na tomto setkání proběhne širší debata, v březnu pak pracovní skupiny vygenerují priority a opatření do 6. KP. Na setkání jsou vyhrazeny tři hodiny času. Následně předal slovo vedoucí PS OMP, Z. Dlouhý.

ad 2. Diskuze o aktuálních potřebách v oblasti sociálních služeb v městě Brně a o prioritách pro období let 2020 - 2022

Vedoucí PS OMP: přivítala přítomné a vyzvala je k vyjádření, co by chtěli realizovat, kdyby nebyli finančně limitováni. Dále požádala o informace ohledně kapacity a cílových skupin. Nejprve se obrátila na zástupce denních stacionářů.

Diecézní charita Brno, DS Effeta: zástupce organizace uvedl, že jejich kapacita je naplněna (17 žádostí o službu, aktuálních 9). Cílovou skupinou jsou lidé s mentálním a kombinovaným postižením, ale mají dílnu, kde jsou převážně klienti s PAS (kombinované postižení). V loňském roce byl přijatý klient s PAS na invalidním vozíku, který potřebuje velkou míru podpory (klientovi se musí přímo věnovat jeden asistent). Je to náročné zejména personálně.

Vedoucí PS OMP: tzv. „čistokrevný“ autismus je především u lidí s Aspergovým syndromem, ostatní většinou mívají duální (přidružené) diagnózy. Pro tyto „náročné“ klienty se v současnosti na MPSV vytváří personální standard, kdy by měli být dotčení poskytovatelé sociálních služeb ve větší míře dotováni, tak aby zvýšenou podporu pro tyto klienty mohli zabezpečit. A vnesla dotaz, zda by v tomto případě byla organizace schopna ve větší míře tyto klienty přijímat.

Diecézní charita Brno, DS Effeta: z důvodu naplněné kapacity to nelze.

Vedoucí PS OMP: z vlastní zkušenosti uvedla, že problém nemusí být jen personální, ale i nedostatečné materiální zázemí.

Diecézní charita Brno, DS Effeta: mají klienty ve III. a IV. stupni závislosti, což také znamená velkou míru podpory, zkušenosti tedy mají. Problém je spíše finanční, od roku 2017 tendenčně klesají dotace a je otázkou, co bude do budoucna (v loňském roce službu „zachránilo“ dofinancování z OSP MMB). Zázemí pro tento typ klientů mají (včetně snoezelenu apod.).

CSS, p. o.: potvrzuje zkušenost vedoucí PS OMP, kdy je zejména problém s narušením chodu zařízení, na ostatní klienty to má negativní dopad. Navíc jsou limitující prostory a kapacita.

Vedoucí PS OMP: uvedla, že v rámci CSS jediný DS Domino zabezpečuje službu pro klienty s autismem.

Vedoucí PS OMP: je vysoká poptávka po zajištění služeb pro lidi s PAS poté, co ukončí nějakou formu školní docházky. Většinou se „vracejí“ do rodinného zázemí, což má ale také své limity. Je žádoucí, aby se tito lidé po skončení školní docházky měli kde rozvíjet a aby byli mezi lidmi. Je to velký problém, který se musí řešit. Je potřeba vymyslet nějaký model a zajistit doprovodné služby pro klienta/rodinu, alespoň na jeden den v týdnu.

Centrum Kociánka: zástupce organizace je členem pracovní skupiny MPSV a spoluvytvářela standard pro pobytové služby – „Materiálně technický a personální standard“, pro zařízení, které poskytují péči lidem s chováním, které potřebuje vysokou míru podpory. Takže je to pro klienty s vysokou mírou podpory obecně a pro klienty, kteří mají takové chování, které vyžaduje vysokou míru podpory. Zařízení, které se bude chtít věnovat této cílové skupině (zejména lidé s PAS), se musí zaregistrovat a klienti, které přijímá, musí splňovat kritéria, která jsou ve standardu specifikovaná. Na splnění těchto podmínek navazují finance. Standard musí tedy organizace splňovat materiálně, technicky i personálně, jinak nedostane registraci a ani finance. I stávající zařízení se může zaregistrovat, ale podmínka je splnění standardu.

Pracovní skupina MPSV je toho názoru, že těmito lidem s vysokou mírou podpory by se měly věnovat specializované služby, tzn. nedávat dohromady klienty s různým postižením. Pokud je klient schopen fungovat ve skupině, tak nesplňuje podmínky. Standard je již hotový a měl by začít platit nejspíše od roku 2021. Zatím není veřejný.

Hromadná diskuze ohledně nesouhlasu s rozdělováním těchto klientů.

Ruka pro život, o. p. s.: kapacita 12 uživatelů, cílová skupina jsou lidé s mentálním postižením, klienty s PAS denní stacionář také přijímá. Jedná se o duální postižení. V náročných dnech je potřeba jeden zaměstnanec na jednoho klienta. Personální navýšení je žádoucí, ale kapacita rozšířit nelze (limitní prostor). Všichni klienti spadají do vyšší míry potřebné podpory, dva uživatelé jsou s problémovým chováním. Klientů s PAS je 11. Denní kapacita je 12 klientů (registrovaná kapacita), ale roční 19 (s různě nasmlouvanou docházkou).

Centrum Kociánka: denní stacionář pro 130 klientů, ale okamžitá kapacita je 48 klientů na pěti pracovištích, v různých budovách. Každé pracoviště je uzpůsobené určité cílové skupině a liší se také programem. Aktuálních zájemců o službu je kolem 15. Klientů s PAS je minimálně 30. V rámci Strategického plánu je v úmyslu zřízení specializovaného pracoviště pro klienty s PAS. Problém jsou prostory, budova není staticky v pořádku. Dalším problémem je regulace úvazků zřizovatele – MPSV.

Vedoucí PS OMP: se dotázala, zda organizace výše uvedené specializované pracoviště bude chtít zařadit do opatření 6. KP.

Centrum Kociánka: pravděpodobně ano, ale služba je v jiné síti (MPSV).

Koordinátor KPSS: se dotázal, zda je to reálné do roku 2022.

Centrum Kociánka: organizace věří, že ano, ale musí se podařit budovu materiálně a technicky zprovoznit. Klíčové jsou také úvazky z MPSV.

Sdružení Veleta, z. s.: cílovou skupinou jsou lidé s mentálním a kombinovaným postižením, kapacita je 25 klientů (t. č. 24), zájemci o službu jsou 4. U některých klientů se vyskytují autistické rysy. Péči o klienta s vysokou mírou podpory by denní stacionář pravděpodobně nezvládl, neboť nedisponuje potřebným materiálním zázemím a ani personální stránka by nebyla dostatečně zabezpečena.

Diecézní charita Brno, DS Effeta: zástupce organizace poznamenal, že nemá informace o volných místech v jiných denních stacionářích, rád by tyto informace předával zájemcům o službu. Předávání informací příliš nefunguje.

Koordinátor KPSS: vybídl přítomné zástupce organizací, aby o případných volných místech informovali OSP MMB, který informace rozešle všem organizacím (tak, jak bylo běžnou praxí i v minulosti).

Diecézní charita Brno, DS Effeta: je otázkou, zda je v Brně dostatečný počet denních stacionářů.

Koordinátor KPSS: obecně kapacity v denních stacionářích v Brně dlouhodobě chybí.

CSS, p. o.: ne všechny denní stacionáře jsou bezbariérové, ale hlavní problém je také v tom, že rodiče nejsou zvyklí platit za službu, zejména při přechodu ze školství do sociálních služeb. Inspekce i JMK a jeho financování organizace tlačí k tomu, aby nepřijímaly klienty s I. a II. stupněm přiznaného příspěvku na péči. Inspekce tvrdí, že tito klienti s nízkou závislostí nepatří do denních stacionářů, ale do sociálně terapeutických dílen a do služby sociální rehabilitace. Je potřeba zvýšit kapacity těchto služeb.

Diecézní charita Brno, DS Effeta: zástupce organizace namítl, že služba nesmí zjišťovat výši přiznaného příspěvku na péči. Je potřeba zjistit nepříznivou sociální situaci a cílem je klienta posouvat. Je pravda, že chybí kapacity v jiných sociálních službách.

Koordinátor KPSS: dal následně prostor zástupcům sociálně terapeutických dílen.

TyfloCentrum Brno, o. p. s.: cílovou skupinou jsou primárně zrakově postižení, v sociálně terapeutické dílně má organizace nevidomou klientku s těžkou formou autismu. Z počátku chodila do skupiny s ostatními klienty, ale nefungovalo to. Organizace ji tedy vyčlenila samostatný čas a věnuje se jen jí. Kapacita je 6 klientů. Poptávku klientů s PAS organizace nemá.

V růžovém sadu, z. ú.: zástupce organizace sdělil, že obecně lze klienty rozdělit do dvou skupin – ty, které je možné motivovat k nějaké činnosti a na ty, které motivovat nelze. Nemusí to být jen práce, může to být i sport či výtvarná činnost – lidé obecně potřebují nějakou činnost. V sociálně terapeutické dílně jsou 3 klienti s autismem. Zástupce organizace uvedl dobrou zkušenost s kombinací klientů s PAS a mentálně postižených. Ke kapacitě 11 uživatelů mají i 3 místa na jednodenní praxe (ve spolupráci se spec. školou). Výhoda dílen je v přirozeně nastaveném režimu, a to je také první předpoklad, aby část klientů s PAS toto zvládla. Pro přijetí má organizace nastaveny dva základní předpoklady – aby byl klient schopen přijít a strávit tam čas který má, a aby to zvládnul zbytek kolektivu. Organizace se snaží dělat maximum, aby se tak stalo.

Pokud se „rušivý“ klient zařadí do kolektivu, může hodně negativních projevů vymizet (viz dobrá zkušenost s kombinací klientů s PAS a mentálně postižených). Organizace s tím má pozitivní zkušenosti.

Kdyby organizace nemusela brát ohled na podmínky a finance, tak by si přála zřídit další dílnu, rozšiřovat stávající není žádoucí.

Koordinátor KPSS: vznesl dotaz, zda přání, zachovat malokapacitní skupinky, vychází z poptávky od rodičů.

V růžovém sadu, z. ú.: pořadník organizace nemá, protože to vůči rodičům nevnímá jako správné (protože službu prostě nemohou z kapacitních důvodů nabídnout). Organizace si je vědoma, že každý rok ze spec. škol vychází dost dětí, které skončí doma. Když se ve škole dozvědí, že organizace má volné místo, okamžitě je zaplněno. Služba nikdy neměla nenaplněnou kapacitu.

Dle zkušenosti je kombinace služeb a příliš pestrá péče o klienty s PAS zátěžová. Je výhodný přechod klienta ze školy do sociální služby. Vždy se musí přistupovat individuálně.

Centrum Kociánka: hodně záleží i na práci s rodinou, nejde jen o klienta.

V růžovém sadu, z. ú.: potvrzuje, že postižení není postižením jedince, ale rodiny.

Centrum Kociánka: mají 4 sociálně terapeutické dílny (textilní, administrativní aj.). Organizace řeší co dál. Klienti mají rádi ritualismus a systém to ze své podstaty sám konzervuje. Klientům to vyhovuje, ale otázka je, zda to tak je správně.

Sdružení FILIA, z. s.: organizace vnímá velkou potřebu chráněných pracovišť, kde by uživatelé/studenti přecházeli do chráněného pracoviště, zpočátku s nízkými nároky (na základě jejich potřeb a možností). Tato potřeba není jen u lidí s mentálním postižením, ale i u lidí bez domova. Je potřeba lidem zprostředkovat práci, která by odpovídala jejich možnostem a pozvolna zvyšovat nároky. Práce, výdělek a řád je jedna z nejdůležitějších záležitostí v životě. Důstojnost a pocit sebevědomí související s prací je pro člověka velmi důležitý.

TyfloCentrum Brno, o. p. s.: zkušeností organizace je, že klienti příliš pracovat nechtějí (trvá i několik měsíců, než organizace najde zájemce).

Vedoucí PS OMP: zmínila důležitost prostupnosti klientů sociálně terapeutických dílen na chráněná pracoviště.

Hromadná diskuze:

- prostupnost neexistuje
- je potřeba plynulého přechodu
- legislativní problém
- je potřeba dávat klientům za vykonanou práci odměnu
- není správné označovat sociálně terapeutické dílny jako přechod (pro někoho to může být maximum)
- problém s odměňováním – i na malou částku musí být pracovní smlouva
- přechod klienta z denního do sociálně terapeutické dílny vyžaduje velkou dávku trpělivosti

Liga vozíčkářů, z. ú.: organizace by ráda založila sociálně terapeutickou dílnu pro lidi na invalidním vozíku a i pro osoby s PAS (dle míry podpory). Organizace má vizi, která ovšem nezapadá do konceptu JMK. I v rámci poskytovaných služeb je organizace schopna klientům nabídnout chráněné pracovní místo. Organizace zjistila, že hodně firem, kde by se mohlo vytvořit chráněné pracovní místo, nemá zabezpečeny nouzové a havarijní situace. Přítomným organizacím byla ze strany organizace nabídnuta volná kapacita v centru denních služeb, kde byla rozšířena doba poskytování služby od 7-17h.

Koordinátor KPSS: uzavřel debatu s tím, že nyní dostanou prostor pobytové služby.

Diecézní charita Brno – chráněné bydlení sv. Michaela: o navýšení kapacity organizace neuvažuje. V současné době má 35 klientů, 6 klientů s PAS. Organizace plánuje částečnou transformaci služby na DOZP. Není optimální, že klienti s vysokou mírou podpory využívají denní stacionář a chráněné bydlení (např. z důvodu přejezdů). Nejvíce limitující je získání vhodných prostor. Materiálně technický standard pro DOZP je dělaný tak, že se počítá také s imobilními klienty (ovšem organizace má všechny klienty mobilní).

Domov pro mne, z. s.: zástupce organizace uvedl příklad, kdy se 4 klienti dělí o jednoho osobního asistenta, takže jim vystačí výše přiznaného příspěvku na péči. Organizace má v plánu chráněné bydlení rozšiřovat, má zažádáno o dotaci na rekonstrukci domu se zahradou (6 lůžek). Předpokládané dokončení je v roce 2021. Jeden byt je s doprovodnou službou osobní asistence, je to sdílené bydlení (3 klienti). Možné nabídky i pro rodiče klientů. Pokud zajistí větší byt pro své dítě, mohou se domluvit na sdíleném bydlení.

Diecézní charita Brno – chráněné bydlení sv. Anežky: kapacita 31 míst, zařízení původně bylo spíše pro cílovou skupinu seniři, nyní pro lidi s mentálním, případně duševním onemocněním. Cílová skupina jsou lidé s nižším stupněm postižení, musí být více samostatní - každý klient má svůj byt. Možné zvýšení kapacity o 1-3 klienty. Z důvodu charakteru budovy je nutná lehčí forma postižení. Většina současných klientů je bez

rodinných vazeb. Horní věková hranice není omezena. U mentálně postižených klientů se někdy projevuje sexuálně agresivní chování. Volná kapacita není.

Centrum Kociánka: kapacita DOZP je 40 míst, do 40 let věku (což je pro klienty problém). Snaží se klienty připravovat na osamostatnění skrze využívání chráněného bydlení, které je spíše tréninkové povahy (určeno na 3 roky).

Vedoucí PS OMP: vznesla dotaz pro zástupce z Centra Kociánka - před 2 roky zazněl veřejný příslib z MPSV, že ve dvou zařízeních bude kapacita až pro 50 klientů s PAS. Otázkou je, jak organizaci v tomto MPSV pomohlo a co sama plánuje.

Centrum Kociánka: nějaký posun je. Zvyšovaly se kapacity denního stacionáře. Specializovaný denní stacionář pro klienty s PAS – zde je problém jen s úvazky, materiálně technické zajištění se zvládne. Několik let organizace marně žádá MPSV o navýšení úvazků. Je v plánu, že pro klienty s PAS by se vytvořilo odloučené pracoviště menšího typu, poblíž centra.

Řada věcí se transformovala, ale klíčový je personál. Klienti s PAS jsou v podstatě ve všech službách, které organizace poskytuje.

Pobytová odlehčovací služba má největší vytíženost přes víkendy a prázdniny (až rok předem), volnější od pá, pro klienty do 40 let je to jediná služba, kde je volná kapacita.

CSS, p. o.: odlehčovací služba Tereza má také volnou kapacitu asi z 50 % (vyjma prázdnin).

Koordinátor KPSS: vznesl dotaz, jak se organizace potýkají se situací na trhu práce.

Hromadná diskuse:

- je to hodně o známostech a doporučení
- většině zájemců chybí kvalifikace
- finanční odměna není lákavá, je potřeba adekvátního ohodnocení
- personální problém je letitý
- roli hraje i směnný provoz a náročná práce
- nejedná se o výběrové řízení, ale o přemlouvání ze strany organizace

Koordinátor KPSS: město si uvědomuje potřebu zařízení pro těžké formy PAS, je v plánu vybudování dvou malokapacitních zařízení (max. pro 6 klientů). Zatím se jedná o velmi předběžný plán, realizace by byla možná nejdříve snad v roce 2023. V nějaké formě bude tato vize také zpracována i do KP. Je to samozřejmě finančně velmi náročné (investičně i provozně). Město toto vnímá jako silnou prioritu.

Centrum Kociánka: velkým tématem jsou poruchy chování v těžkém stupni, jsou to takřka neumístitelní klienti a není představa o počtu těchto lidí.

Koordinátor KPSS: zásadní problém je právě ta „neumístitelnost“, počty opravdu nejsou známy.

Pečovatelská služba Brno-sever: pečovatelská služba rozšiřuje péči od 0 věku, s provozní dobou od 7-20h.

Ruka pro život, o. p. s.: v současné době má organizace 6 míst v DOZP, v květnu 2020 je v plánu dokončení rekonstrukce a navýšení o 5 míst (pro lidi s PAS, s vysokou mírou podpory). V současné době má organizace 3 pracovníky na den a 2 na noc, bude nutné navýšení. U klientů je ve velké míře problémem autoagresivní chování.

ad 3. Závěr

Koordinátor KPSS poděkoval všem za účast a aktivní spolupráci. Připomněl, že v březnu 2019 se pracovní skupiny sejdou v klasickém formátu, kde se již budou stanovovat priority a opatření 6. Komunitního plánu sociálních služeb města Brna pro období 2020-2022. Pozvánky budou organizacím rozeslány.

Zapsali: E. Kubičková, R. Janík

Dne: 21. 2. 2019